

eul_wid: kkk-ae

Τέλης ὁ Μεγαρεύς · Teles of Megara

On Self-Sufficiency

Περὶ αὐταρκείας

Period: Ἑλληνιστική Hellenistic

Dialect: Κοινή Koine (phi, frg)

Domain: Φιλοσοφία Philosophy

Format: Διάλογος Dialogue

Affiliation: Cynic

¹³ ΕΚ ΤΟΥ ΤΕΛΗΤΟΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ Δεῖ ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ὑποκριτὴν ὅ τι ἂν ὁ ποιητὴς περιθῇ πρόσωπον τοῦτο ἀγωνίζεσθαι καλῶς, οὕτω καὶ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ὅ τι ἂν περιθῇ ἡ τύχη. καὶ γὰρ αὕτη, φησὶν ὁ Βίων, ὥσπερ ποιήτρια, ὅτε μὲν πρωτολόγου, ὅτε δὲ δευτερολόγου περιτίθησι πρόσωπον, καὶ ὅτε μὲν βασιλέως, ὅτε δὲ ἀλήτου. μὴ οὖν βούλου δευτερολόγος ὢν τὸ πρωτολόγου πρόσωπον· εἰ δὲ μὴ, ἀνάρμοστόν τι ποιήσεις. σὺ μὲν ἄρχεις καλῶς, ἐγὼ δὲ ἄρχομαι, φησί, καὶ σὺ μὲν πολλῶν, ἐγὼ δὲ ἐνὸς τουτουῖ παιδαγωγὸς γενόμενος, καὶ σὺ μὲν εὖπορος γενόμενος δίδως ἐλευθερίως, ἐγὼ δὲ λαμβάνω εὐθαρσῶς παρὰ σοῦ οὐχ ὑποπίπτων οὐδὲ ἀγεννίζων οὐδὲ μεμψιμοιρῶν. σὺ κέχρησαι τοῖς πολλοῖς καλῶς, ἐγὼ δὲ τοῖς ὀλίγοις· οὐ γὰρ τὰ πολυτελῆ, φησί, τρέφει, οὐδὲ ἐκείνοις μὲν ἔστι μετ' ὠφελείας χρῆσθαι, τοῖς δὲ ὀλίγοις καὶ εὐτελέσι μετὰ σωφροσύνης οὐκ ἔστι καὶ ἀτυφίας. διὸ καὶ εἰ λάβοι, φησὶν ὁ Βίων, φωνὴν τὰ πράγματα, ὃν τρόπον καὶ ἡμεῖς, καὶ δύναιτο δικαιολογεῖσθαι, οὐκ ἂν εἴποι, φησὶν, [πρῶτον ἡ πενία, ἄνθρωπε, τί μοι μάχη;] ὥσπερ οἰκέτης πρὸς τὸν κύριον ἐφ' ἱερὸν καθίσας δικαιολογεῖται 'τί μοι μάχη; μὴ τί σοι κέκλοφα; οὐ πᾶν τὸ προσταττόμενον ὑπὸ σοῦ ποιῶ; οὐ τὴν ἀποφορὰν εὐτάκτως σοι φέρω;' καὶ ἡ Πενία <ἂν> εἴποι πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντα 'τί μοι μάχη; μὴ καλοῦ τινος δι' ἐμὲ στερίσκη; μὴ σωφροσύνης; μὴ δικαιοσύνης; <μὴ> ἀνδρείας; ἀλλὰ μὴ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεὲς εἶ; ἢ οὐ μεσταὶ μὲν αἱ ὁδοὶ λαχάνων, πλήρεις δὲ αἱ κρῆναι ὕδατος; οὐκ εὐνάς σοι τοσαύτας παρέχω ὁπόση γῆ; καὶ στρωμνὰς φύλλα; ἢ εὐφραίνεσθαι μετ' ἐμοῦ οὐκ ἔστιν; ἢ οὐχ ὀρεῖς γράδια φυστὴν φαγόντα τερετίζοντα; ἢ οὐκ ὄψον ἀδάπανον καὶ ἀτρύφερον παρασκευάζω σοι τὴν πεῖναν; ἢ οὐχ ὁ πεινῶν ἥδιστα ἐσθίει καὶ ἥκιστα ὄψου δεῖται; καὶ ὁ διψῶν ἥδιστα πίνει καὶ ἥκιστα τὸ μὴ παρὸν ποτὸν ἀναμένει; ἢ πεινᾷ τις πλακοῦντα ἢ διψᾷ Χῖον; ἀλλ' οὐ ταῦτα διὰ τρυφὴν ζητοῦσιν ἄνθρωποι; ἢ οἰκήσεις οὐ παρέχω σοι προῖκα, τὸν μὲν χειμῶνα τὰ βαλανεῖα, θέρους δὲ τὰ ἱερά; ποῖον γάρ σοι τοιοῦτον οἰκητήριον, φησὶν ὁ Διογένης, τοῦ θέρους, οἷον ἐμοὶ ὁ παρθενὼν οὗτος, εὐπνους καὶ πολυτελής;' εἰ ταῦτα λέγοι ἡ Πενία, τί ἂν ἔχοις ἀντειπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ <ἂν> δοκῶ ἄφρονος γενέσθαι. ἀλλ' ἡμεῖς πάντα μᾶλλον αἰτιώμεθα ἢ τὴν ἑαυτῶν δυστροπίαν καὶ κακοδαιμονίαν, τὸ γῆρας, τὴν πενίαν, τὸν ἀπαντήσαντα, τὴν ἡμέραν, τὴν ὥραν, τὸν τόπον. διὸ φησιν ὁ Διογένης φωνῆς ἀκηκοέναι κακίας ἑαυτὴν αἰτιωμένης, οὗτις ἐμοὶ τῶνδ' ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ' ἐγὼ αὕτη. παράφοροι δὲ πολλοὶ οὐχ ἑαυτοῖς ἀλλὰ τοῖς πράγμασι τὴν αἰτίαν ἐπάγουσιν. ὁ δὲ Βίων, ὥσπερ τῶν θηρίων,

φησί, παρὰ τὴν λῆψιν ἢ δῆξις γίνεται, κἂν μέσου τοῦ ὄψεως ἐπιλαμβάνῃ, δηχθήσῃ, ἐὰν τοῦ τραχήλου, οὐδὲν πείσῃ· οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων, φησί, παρὰ τὴν ὑπόληψιν ἢ ὁδύνη γίνεται, καὶ ἐὰν μὲν οὕτως ὑπολάβῃς περὶ αὐτῶν, ὡς ὁ Σωκράτης, οὐκ ὁδυνήσῃ, ἐὰν δὲ ὡς ἐτέρως, ἀνιάσῃ, οὐχ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰδίων τρόπων καὶ τῆς ψευδοῦς δόξης. διὸ δεῖ μὴ τὰ πράγματα πειρᾶσθαι μετατιθέναι, ἀλλ' αὐτὸν παρασκευάζειν πρὸς ταῦτά πως ἔχοντα, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ ναυτικοί· οὐ γὰρ τοὺς ἀνέμους καὶ τὴν θάλατταν πειρῶνται μετατιθέναι, ἀλλὰ παρασκευάζουσιν αὐτοὺς δυναμένους πρὸς ἐκεῖνα στρέφεσθαι. εὐδία, γαλήνη· ταῖς κώπαις πλέουσι. κατὰ ναῦν ἄνεμος· ἐπῆραν τὰ ἄρμενα. ἀντιπέπνευκεν· ἐστείλαντο, μεθείλαντο. καὶ σὺ πρὸς τὰ παρόντα χρῶ. γέρων γέγονας μὴ ζητεῖ τὰ τοῦ νέου. ἀσθενὴς πάλιν· μὴ ζητεῖ τὰ τοῦ ἰσχυροῦ [φορτία βαστάζειν καὶ διατραχηλίζεσθαι], ἀλλ' ὥπερ Διογένης, ἐπεὶ τις ὤθει καὶ ἐτραχηλίζεν ἀσθενῶς ἔχοντα, οὐ διετραχηλίζετο, ἀλλὰ δείξας αὐτῷ τὸν κίονα 'βέλτιστε' φησί 'τοῦτον ὤθει προστάς'. ἄπορος πάλιν γέγονας μὴ ζητεῖ τὴν τοῦ εὐπόρου δίαίταν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν ἀέρα φράττη (εὐδία, [καὶ] διεστείλω· ψῦχος, συνεστείλω), οὕτω καὶ πρὸς τὰ ὑπάρχοντα· εὐπορία, διάστειλον· ἀπορία, σύστειλον. ἀλλ' ἡμεῖς οὐ δυνάμεθα ἀρκεῖσθαι τοῖς παροῦσιν, ὅταν καὶ τρυφῇ πολὺ διδῶμεν, καὶ τὸ ἐργάζεσθαι αἱ κρίνωμεν καὶ τὸν θάνατον ἔσχατόν [τι] τῶν κακῶν. ἐὰν δὲ ποιήσῃ καὶ τῆς ἡδονῆς καταφρονοῦντά τινα, καὶ πρὸς τοὺς πόνους μὴ διαβεβλημένον, καὶ πρὸς δόξαν καὶ ἀδοξίαν ἴσως ἔχοντα, καὶ τὸν θάνατον μὴ φοβούμενον, ὃ τι ἂν θέλῃς ἐξέσται σοι ἀνωδύνῳ ὄντι ποιεῖν. διὸ ἅπερ λέγω, οὐχ ὁρῶ πῶς αὐτὰ τὰ πράγματα ἔχει τι δύσκολον, ἢ γῆρας ἢ πενία ἢ ξενία. οὐκ ἀηδῶς γὰρ Ξενοφῶν 'ἐάν σοι' φησί 'δείξω δύο ἀδελφῶν τὴν ἴσην οὐσίαν διελομένων τὸν μὲν ἐν τῇ πάσῃ ἀπορίᾳ, τὸν δὲ ἐν εὐκολίᾳ, οὐ φανερόν ὅτι οὐ τὰ χρήματα αἰτιατέον ἀλλ' ἕτερόν τι;' οὕτως ἐάν σοι δείξω δύο γέροντας, δύο πένητας, δύο φεύγοντας, τὸν μὲν ἐν τῇ πάσῃ εὐκολίᾳ καὶ ἀπαθείᾳ ὄντα, τὸν δὲ ἐν τῇ πάσῃ ταραχῇ, οὐ φανερόν ὅτι οὐ τὸ γῆρας, οὐ τὴν πενίαν, οὐ τὴν ξενίαν αἰτιατέον ἀλλ' ἕτερόν τι; καὶ ὅπερ Διογένης ἐποίησεν πρὸς τὸν πολυτελεῖ φάμενον πόλιν εἶναι τὰς Ἀθήνας· λαβὼν γὰρ αὐτὸν ἦγεν εἰς τὸ μυροπωλεῖον καὶ ἐπυθάνετο πόσου τῆς κύπρου ἢ κοτύλης. 'μνᾶς' φησὶν ὁ μυροπώλης· ἀνέκραγε 'πολυτελής γε ἡ πόλις'. ἀπῆγεν αὐτὸν πάλιν εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ ἐπυθάνετο πόσου τὸ ἀκροκώλιον. 'τριῶν δραχμῶν'· ἐβόα 'πολυτελής γε ἡ πόλις'. εἰς τὰ ἔρια πάλιν τὰ μαλακὰ καὶ πόσου τὸ πρόβατον. 'μνᾶς' φησὶν· ἐβόα 'πολυτελής γε ἡ πόλις'. 'δεῦρο δὴ' φησί. κἂν ταῦθα ἄγει αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς θερμούς. 'πόσου ἢ χοῖνιξ;' 'χαλκοῦ' φησὶν· ἀνέκραγεν ὁ Διογένης 'εὐτελής γε ἡ πόλις'. πάλιν εἰς τὰς ἰσχάδας, 'δύο χαλκῶν'· 'τῶν δὲ μύρτων;' 'δύο χαλκῶν'· 'εὐτελής γε ἡ πόλις'. ὃν τρόπον οὖν ὥδε οὐχ ἡ πόλις εὐτελής καὶ <πολυτελής, ἀλλ' ἐὰν μὲν τις οὕτω ζῇ,> πολυτελής, ἐὰν δὲ οὕτως, εὐτελής, οὕτω καὶ τὰ πράγματα, ἐὰν μὲν αὐτοῖς οὕτω χρήται, εὐπετὴ καὶ ῥάδια φανεῖται, ἐὰν δὲ οὕτως, δυσχερῇ.

- 20 — Ἀλλ' ὅμως δοκεῖ μοι ἔχειν τι ἢ πενία δυσχερὲς καὶ ἐπίπονον· καὶ μᾶλλον ἢ τις ἐπαινέσαι τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως <τὸ> γῆρας ἐνεγκόντα ἢ τὸν μετὰ πλούτου. Καὶ τί ἔχει δυσχερὲς ἢ ἐπίπονον ἢ πενία; ἢ οὐ Κράτης καὶ Διογένης πένητες ἦσαν; καὶ πῶς <οὐ> ῥαδίως διεξήγαγον, ἄτρυφοι γενόμενοι καὶ ἐπαῖται καὶ διαίτη εὐτελεῖ καὶ λιτῇ δυνάμενοι χρήσασθαι; ἀπορία καὶ δάνεια περιέστηκεν· κόγχον καὶ κύαμον συνάγαγε, φησὶν ὁ Κράτης, καὶ τὰ τούτοις πρόσφορα· κἂν τάδε δράσης, ῥαδίως στήσεις τρόπαιον κατὰ πενίας. ἢ τί δεῖ μᾶλλον ἐπαινέσαι τὸν μετὰ πενίας εὐκόλως <τὸ> γῆρας ἐνεγκόντα ἢ τὸν μετὰ πλούτου; ἐπεὶ τοι οὐδὲ γινῶναι ῥαδιέστερόν ἐστι, ποῖόν τι ἐστὶ πλοῦτος ἢ ποῖόν τι πενία· ἀλλὰ καὶ πλούτῳ πολλοὶ μετὰ γήρως δυσκόλως χρῶνται καὶ πενία ἀγεννῶς καὶ ὁδυρτικῶς καὶ οὔτε τούτῳ ῥάδιον, ὥστε τῷ πλούτῳ ἐλευθερίως καὶ ἀφόρτως, οὔτε ἐκείνῳ, ὥστε <τῇ> πενία γενναίως, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ἀμφοτέρω, καὶ ὅπερ τοῖς πολλοῖς δύναται κατὰ τρόπον, οὗτος καὶ τοῖς ἀνάπαλιν. καὶ ἐὰν μὲν ἐκποιῇ πενητεύουσι <δεῖ> μένειν ἐν τῷ βίῳ, εἰ δὲ μὴ, ῥαδίως ἀπαλλάττεσθαι ὥπερ ἐκ

πανηγύρεως [οὕτω καὶ ἐκ τοῦ βίου]. καθάπερ καὶ ἐξ οἰκίας, φησὶν ὁ Βίων, ἐξοικιζόμεθα, ὅταν τὸ ἐνοίκιον ὁ μισθώσας οὐ κοιμζόμενος τὴν θύραν ἀφέλῃ, τὸν κέραμον ἀφέλῃ, τὸ φρέαρ ἐγκλείσῃ, οὕτω, φησί, καὶ ἐκ τοῦ σωματίου ἐξοικίζομαι, ὅταν ἡ μισθώσασα φύσις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφαιρῇται τὰ ὦτα τὰς χεῖρας τοὺς πόδας· οὐχ ὑπομένω, ἀλλ' ὥσπερ ἐκ συμποσίου ἀπαλλάττομαι οὐθὲν δυσχεραίνων, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ βίου, ὅταν [ἡ] ὥρα ᾗ, ἔμβα πορθμίδος ἔρυμα. ὥσπερ <ὁ> ἀγαθὸς ὑποκριτὴς εὖ καὶ τὸν πρόλογον εὖ καὶ τὰ μέσα εὖ καὶ τὴν καταστροφὴν, οὕτω καὶ ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ εὖ καὶ τὰ πρῶτα τοῦ βίου εὖ καὶ τὰ μέσα εὖ καὶ τὴν τελευτήν· καὶ ὥσπερ ἱμάτιον τρίβωνα γενόμενον ἀπεθέμην καὶ οὐ παρέλκω οὐδὲ φιλοψυχῶ, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος ἔτι εὐδαιμονεῖν ἀπαλλάττομαι. καθάπερ καὶ Σωκράτης ἦν αὐτῷ ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου, εἰ ἐβούλετο, ἐξελθεῖν ... καὶ τῶν δικαστῶν κελεύοντων ἀργυρίου τιμήσασθαι οὐ προσεῖχεν, ἀλλὰ τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως ἐτιμήσατο· καὶ τριῶν ἡμερῶν αὐτῷ δοθεισῶν τῇ πρώτῃ ἔπιεν καὶ οὐ προσέμεινεν τῆς τρίτης ἡμέρας τὴν ἐσχάτην ὥραν παρατηρῶν, εἰ ἔτι ἥλιος ἐπὶ τῶν ὀρῶν, ἀλλ' εὐθαρσῶς [τῇ πρώτῃ], <ὡς Πλάτων φη> σίν, οὐδὲν τρέψας οὔτε τοῦ προσώπου οὔτε τοῦ χρώματος, ἀλλὰ μάλα ἱλαρῶς τε καὶ εὐκόλως λαβὼν τὸ ποτήριον ἐξέπιεν, καὶ τὸ τελευταῖον ἀποκοτταβίσας 'τουτὶ δέ' φησὶν 'Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῷ· ὅρα σχολὴν καὶ παιδιάν. ἡμεῖς δέ, κἂν ἄλλον <θανατῶν>' ἴδωμεν, πεφρίκαμεν. καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν, ἐκάθευδε βαθέως, ὥστε μόλις διεγεῖραι τινά. ταχύ γ' ἂν καὶ ἡμῶν τις ἂν κοιμηθεῖ. ... καὶ γυναικὸς χαλεπότητα πράως ἔφερε κακείνης βοώσης οὐκ ἐφρόντιζεν· ἀλλὰ Κριτοβούλου εἰπόντος 'πῶς ἀνέχῃ ταύτης συμβιούσης;' 'πῶς δὲ σὺ τῶν παρὰ σοὶ χηνῶν;' 'τί δέ μοι μέλει ἐκείνων;' φησὶν 'οὕτως οὐδ' ἐμοὶ ταύτης, ἀλλ' ἀκούω ὥσπερ χηνόσ'. καὶ πάλιν παρειληφότος αὐτοῦ 'Ἀλκιβιάδην ἐπ' ἄριστον, ὡς ἐκείνη παρελθοῦσα τὴν τράπεζαν ἀνέτρεψεν, οὐκ ἐβόα οὐδ' ὠδυνᾶτο δεινοπαθῶν ὡς τῆς παρανομίας, ὥστε ταύτη πάσχειν', ἀλλ' ἀναλέξας τὰ πεσόντα, παραθέσθαι πάλιν ἐκέλευσε τὸν 'Ἀλκιβιάδην· ὡς δὲ ἐκεῖνος οὐ προσεῖχεν ἀλλ' ἐγκαλυψάμενος ἐκάθητο [αἰσχυρόμενος], 'προάγωμεν δὴ' φησὶν 'ἔξω· φαίνεται γὰρ ἡ Ξανθίππη ὀξυρεγμία σπαράσσειν ἡμᾶς.' εἶτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας αὐτὸς ἀριστῶν παρὰ τῷ 'Ἀλκιβιάδῃ, ὡς ἡ ὄρνις ἡ γενναία ἐπιπτάσα κατέβαλε τὸν πίνακα, ἐγκαλυψάμενος ἐκάθητο καὶ οὐκ ἡρίστα· ὡς δὲ ἐκεῖνος ἐγέλα καὶ ἐπυνθάνετο εἰ διὰ τοῦτο οὐκ ἀριστᾷ ὅτι ἡ ὄρνις ἐπιπτάσα καταβάλοι, 'δῆλον ὅτι' φησί 'σὺ μὲν πρῶην Ξανθίππης ἀνατρεψάσης οὐκ ἐβούλου ἀριστᾶν, ἐμὲ δὲ οἶει νῦν <ἂν> ἀριστᾶν τῆς ὄρνιθος ἀνατρεψάσης; ἢ διαφέρειν τι ἐκείνην ὄρνιθος κορυζώσης ἢ γῆ;' 'ἀλλ' εἰ μὲν ὕς' φησὶν 'ἀνέτρεψεν, οὐκ ἂν ὠργίζου, [οὐκ ἂν διηνέχθης] εἰ δὲ γυνὴ ὑώδης;' ὅρα παιδιάν.